

Protocol Scholing

1. Definitie van scholing

Voor het Protocol wordt de volgende definitie van scholing gehanteerd: *Opleiding of scholing is het systematisch verwerven van arbeidsmarktrelevante kennis en/of vaardigheden voor de uitoefening, het behoud of het verkrijgen van een taak, functie of (zelfstandig) beroep onder begeleiding van daartoe aangestelde docenten. Het dient zowel voor het uitoefenen als het verkrijgen van één of meerdere (deel)kwalificatie(s) voor een taak, functie of beroep.*

In dit Protocol worden onder het begrip scholing alle kwalificerende instrumenten begrepen, die een cliënt dient te volgen om zijn (toekomstige) functie uit te kunnen oefenen.

2. Toepassing Protocol

Het Protocol Scholing is van toepassing op alle WW-, Wajong-, WIA- en WAO- cliënten. Voordat het Protocol Scholing wordt toegepast, heeft de re-integratiecoach Werk of de arbeidsdeskundige vastgesteld dat re-integratie mogelijk is én dat de cliënt gemotiveerd is. Toepassing van het Protocol Scholing gebeurt altijd in relatie met de vraag van een concrete werkgever dan wel met het oog op beschikbare vacatures op de lokale/regionale arbeidsmarkt.

3. Beoordeling op indicatoren

Het Protocol Scholing bestaat uit drie onderdelen:

- A. Het bepalen van de noodzaak van scholing.
- B. Het toetsen van de scholing op basis van de regelgeving.
- C. Het beoordelen van de schoolbaarheid van de cliënt.

In **onderdeel A** wordt bepaald of scholing noodzakelijk is. De stappen, die hierbij doorlopen worden, zijn opgenomen in paragraaf 4. Uitgangspunt is de vraaggerichte benadering op de regionale arbeidsmarkt. Daarvan is in eerste instantie sprake, indien er een concrete vacature bij een werkgever in zicht is ten aanzien van de functie, waarvoor geschoold wordt. Is dit laatste niet het geval, dan dient er in ieder geval sprake te zijn van aanwezigheid van vacatures op de regionale arbeidsmarkt met betrekking tot de functie. De relatie tussen de inzet van scholing én het beschikbaar zijn van concrete vacatures op de arbeidsmarkt wordt hierdoor versterkt.

Na toepassing van onderdeel A van het Protocol, zijn de volgende uitkomsten mogelijk:

- Scholing is niet noodzakelijk;
- Scholing is noodzakelijk;
- UWV heeft extern advies nodig om de beroepskeuze van de cliënt te bepalen.

Wanneer wordt vastgesteld dat scholing noodzakelijk is en welke scholing dat dan is, wordt **onderdeel B** van het Protocol gevolgd. De te volgen stappen, zijn beschreven in paragraaf 5. Hierin wordt getoetst of de benodigde scholing voldoet aan het wettelijk kader¹. Wanneer deze vraag negatief wordt beantwoord, is een andere functie de meest voor de hand liggende keuze. Onderdeel A vanaf stap 3 of 4 moet weer worden doorlopen. Wanneer de vraag met ja wordt beantwoord, is **onderdeel C** van het Protocol aan de orde.

¹ Het betreft de regeling van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 25 augustus 2004, Directie Sociale Verzekeringen, nr. 04/57292 houdende vaststelling van regels over de noodzakelijke opleiding of scholing als bedoeld in art. 76 Werkloosheidswet (Scholingsregeling WW).

In onderdeel C van het Protocol wordt bepaald of de benodigde scholing haalbaar is voor de cliënt. De stappen, die daarbij aan de orde zijn, zijn uitgewerkt in paragraaf 6. Dit onderdeel van het Protocol resulteert in een vaststelling van de mate van schoolbaarheid van de cliënt en welke gevolgen dat heeft voor de mogelijke inzet van scholing:

- scholing is mogelijk,
- scholingen met aanpassingen is mogelijk
- alleen scholing door bijzondere scholingsinstellingen is mogelijk of
- er is geen scholing mogelijk.

Uitzonderingen

In uitzonderingsgevallen kan worden afgeweken van het Protocol. Dit moet wel gemotiveerd worden. Voor deze gevallen dient een second opinion-procedure te worden opgesteld. Pas indien ook na een second opinion tot hetzelfde oordeel wordt gekomen, kan worden afgeweken van het Protocol.

4. Onderdeel A: De beoordeling van noodzaak van scholing

Aan de hand van de stappen 1 tot en met 5 kan worden vastgesteld of een cliënt scholing nodig heeft om via de kortste weg terug te kunnen keren op de arbeidsmarkt. Hieronder worden de stappen toegelicht.

Stap 1:

Uitgangspunt is de kortste weg naar werk. Daarbij is het principe van Lerend Werken van evident belang.

Als de cliënt echter in de oude functie kan worden herplaatst zonder scholing, is dat de aangewezen weg. In het geval van een WIA-, WAO-, of Wajong - cliënt zal aan de orde komen of hij herplaatst kan worden bij de oude werkgever in een andere functie, indien hij niet meer geschikt is voor de oude functie.

Stap 2:

Mogelijk heeft de cliënt met het oog op herplaatsing in de oude functie behoefte aan ondersteuning in de vorm van een kwalificerende interventie. Het kan immers zijn, dat hij op grond van zijn oorspronkelijke opleiding wel over een principiële geschiktheid beschikt, maar bv. al enige tijd afwezig is uit het arbeidsproces en/of niet beschikt over nadien vereiste kwalificaties voor het uitoefenen van die functie. Uiteraard moet er dan wel sprake zijn van een vacature. Voor cliënten met structurele functionele beperkingen zijn eventueel aanpassingen aan de eigen werkplek nodig.

Stap 3:

Indien alleen andere functies passend zijn, kan een meer intensieve kwalificerende interventie nodig zijn in de vorm van scholing. Deze wordt alleen ingezet, indien er een concrete vacature in zicht is bij een werkgever, maar de cliënt met het oog op de aangewezen functie geschoold moet worden.

Stap 4:

Indien er geen concrete vacature bij een werkgever in zicht is, kan scholing aan de orde komen bij aanwezigheid van vacatures op de regionale arbeidsmarkt in de beoogde functie. Indien er twijfel bestaat over passende functies op de regionale arbeidsmarkt en heroriëntatie noodzakelijk is, kan het voorkomen dat UWW daarbij extern advies nodig heeft.

Stap 5:

Alleen indien er scholing conform de voorgaande stappen noodzakelijk is, volgt onderdeel B van het Protocol: de toets van de scholing.

5. Onderdeel B: Toets scholing

In dit onderdeel van het Protocol wordt vastgesteld of de noodzakelijke scholing voldoet aan de regelgeving (stap 6).

Stap 6:

De scholing die UWW inzet ten behoeve van haar cliënten moet aan de onderstaande voorwaarden voldoen²:

- De scholing moet noodzakelijk zijn en moet bestaan uit het systematisch verwerven van kennis dan wel vaardigheden volgens een vooraf vastgesteld programma, waarbij de verworven kennis en vaardigheden worden getoetst;
- Scholing moet gericht zijn op functies in de regio, waarvoor vacatures bestaan;
- Een opleiding of scholing als bedoeld in art 76 WW duurt maximaal één jaar voor de cliëntgroep ontslagwerklozen. UWW kan in individuele gevallen een opleiding of scholing van een langere duur toestaan, doch niet meer dan twee jaar;
- De opleiding of scholing bestaat in overwegende mate uit het verrichten van activiteiten, die niet productie als doel hebben.

6. Onderdeel C: De beoordeling van de schoolbaarheid

Indien is vastgesteld dat de noodzakelijke scholing voldoet aan het wettelijk kader, moet vervolgens worden beoordeeld of deze scholing ook haalbaar is voor de cliënt.

De beoordeling van de schoolbaarheid leidt tot de volgende mogelijke uitkomsten:

- De cliënt is schoolbaar; er kan scholing worden ingezet.
- De cliënt is alleen schoolbaar met de inzet van een aangepaste scholing.
- De cliënt is alleen met de inzet van een bijzondere scholingsinstelling schoolbaar.
- De cliënt is niet schoolbaar voor de specifieke scholing, die op basis van het Protocol Scholing noodzakelijk wordt geacht. Dan moet gekeken worden of er andere beroepen mogelijk zijn, waarvoor geen scholing nodig is of scholing nodig is, die wel haalbaar is voor de betreffende cliënt.
- De cliënt is in het geheel niet schoolbaar. Scholing is voor de betreffende cliënt niet mogelijk.
- UWW heeft extern advies nodig bij het vaststellen van de schoolbaarheid van de cliënt, wat vervolgens weer kan leiden tot de hierboven genoemde uitkomsten.

Bij het vaststellen van de schoolbaarheid worden drie indicatoren onderscheiden: de motivatie voor de scholing, de cognitieve vaardigheden van de cliënt, en persoonlijke belemmeringen. Hieronder worden deze indicatoren nader besproken.

Stap 7, indicator 1: Motivatie

Motivatie is erg belangrijk voor het welslagen van een scholing. Indien de cliënt niet gemotiveerd is voor het volgen van scholing, heeft scholing geen zin. Er zal dan eerst aandacht moeten zijn voor de motivatie. Overigens speelt dit aspect natuurlijk ook al aan het begin van de re-integratiefase.

Stap 7, indicator 2: Cognitieve vaardigheden

Vastgesteld moet worden of de opleiding aansluit bij de cognitieve vaardigheden van de cliënt. Hierbij moet ook gecheckt worden of voldaan wordt aan de formele instroomeisen van de opleiding. Op basis van de capaciteiten van de cliënt kan gekozen worden voor theoretisch of meer praktijkgericht onderwijs. Indien er onzekerheid bestaat over de cognitieve vaardigheden, kan hiervoor extern advies worden ingezet.

² Zie scholingsregels WW (artikel 76).

Bij het vaststellen van de cognitieve vaardigheden wordt ook gekeken worden naar de opleidingen, die de cliënt in het recente verleden heeft gevolgd. Het niet afronden van opleidingen is mogelijk een signaal voor belemmeringen in de persoonlijke situatie, die het risico op uitval vergroten. Deze belemmeringen zijn nader uitgewerkt onder indicator 3.

Stap 7, indicator 3: Belemmeringen in de persoonlijke situatie

De persoonlijke belemmeringen, die hieronder worden onderscheiden, zijn ontleend aan het Protocol ZMP. De belemmeringen, die gelden voor ZMP, waardoor de cliënten moeilijk plaatsbaar zijn op de arbeidsmarkt, vormen vaak ook belemmeringen om succesvol een scholing te volgen. Het benoemen van de belemmeringen in het kader van schoolbaarheid heeft echter een andere functie: wanneer een belemmering wordt geconstateerd, moet bekeken worden of door middel van aanpassingen in de inrichting van de opleiding, scholing toch tot de mogelijkheden behoort. Het gaat hierbij onder meer om de volgende mogelijke aanpassingen:

- Aanpassingen in het aantal dagdelen of duur van het traject³.
- Aanpassingen in de wijze waarop onderwijs wordt gegeven.
- Extra begeleiding gedurende de scholing.
- Psychische begeleiding.

In complexe gevallen heeft UWV de optie om extern advies in te zetten, om de schoolbaarheid vast te stellen.

a. Medische beperkingen (fysiek en/of psychisch) en de beleving daarvan door de cliënt

- Aanwezigheid van objectief vaststelbare medische beperkingen, waardoor het volgen van een onderwijs-traject lastig is (bijvoorbeeld auditief/visuele beperkingen). Bekeken moet worden of met aanpassingen tijdens de scholing (bijvoorbeeld een doventolk, aantal dagdelen) wel onderwijs gevolgd kan worden.
- Aanwezigheid van medische beperkingen, die in de beleving van de cliënt onderwijs volgen moeilijk maakt. Het gaat hierbij vooral om cliënten, die zich door de jaren heen zo vereenzelvigd hebben met hun (op enig moment wel aanwezige) belemmeringen/beperkingen, dat zij het in de huidige situatie heel moeilijk vinden om oog te hebben voor wat zij nog wel kunnen.
- Aanwezigheid van een negatieve prognose voor de ontwikkeling van de medische aandoening, waarmee rekening dient te worden gehouden.
- Aanwezigheid van een ernstige verslavingsproblematiek. Met deze problematiek moet mogelijk voorafgaand of tijdens de scholing rekening worden gehouden.

b. Rolidentificatie in uitkeringssituatie

Binnen de uitkeringssituatie heeft de cliënt zijn eigen zinvolle bezigheden/daginvulling opgebouwd:

- zorg voor gezinshuishouden;
- mantelzorg;
- vrijwilligerswerk.

Om succesvol deel te kunnen nemen aan scholing zal de cliënt bereid moeten zijn om tijd vrij te maken, zodat de scholing gevolgd kan worden en huiswerk gemaakt kan worden. Eventueel kan extra begeleiding worden ingezet.

c. Schuldenproblematiek

Het gaat hier om cliënten, die te maken hebben met een dusdanige schuldenproblematiek, dat zij moeilijkheden ondervinden om zich te concentreren op en/of te motiveren voor het volgen van een scholing. De cliënt zal eerst of gelijktijdig een schuldsaneringstraject moeten volgen, wil scholing succesvol kunnen zijn.

³ Sommige cliënten hebben een medische duurbeperving ten aanzien van arbeid. Dit hoeft echter niet te betekenen, dat ook slechts voor een aantal dagen per week scholing gevolgd kan worden. In overleg tussen de arbeidsdeskundige, de verzekeringsarts en de cliënt kan een oplossing worden gezocht.

d. Problemen in de sociale situatie en de beleving daarvan door de cliënt.

- Sociale druk vanuit de omgeving van de cliënt om geen activiteiten te ontplooiën, die kunnen leiden tot werk. De omgeving kan betrekking hebben op de familie en vriendenkring, maar ook op de directe buurt waarin iemand woont.
- Een thuissituatie, die het succesvol volgen van een opleiding belemmert. Bijvoorbeeld de aanwezigheid van kleine kinderen of inwonende familieleden.

De belemmeringen kunnen mogelijk verholpen worden door extra begeleiding tijdens de scholing.

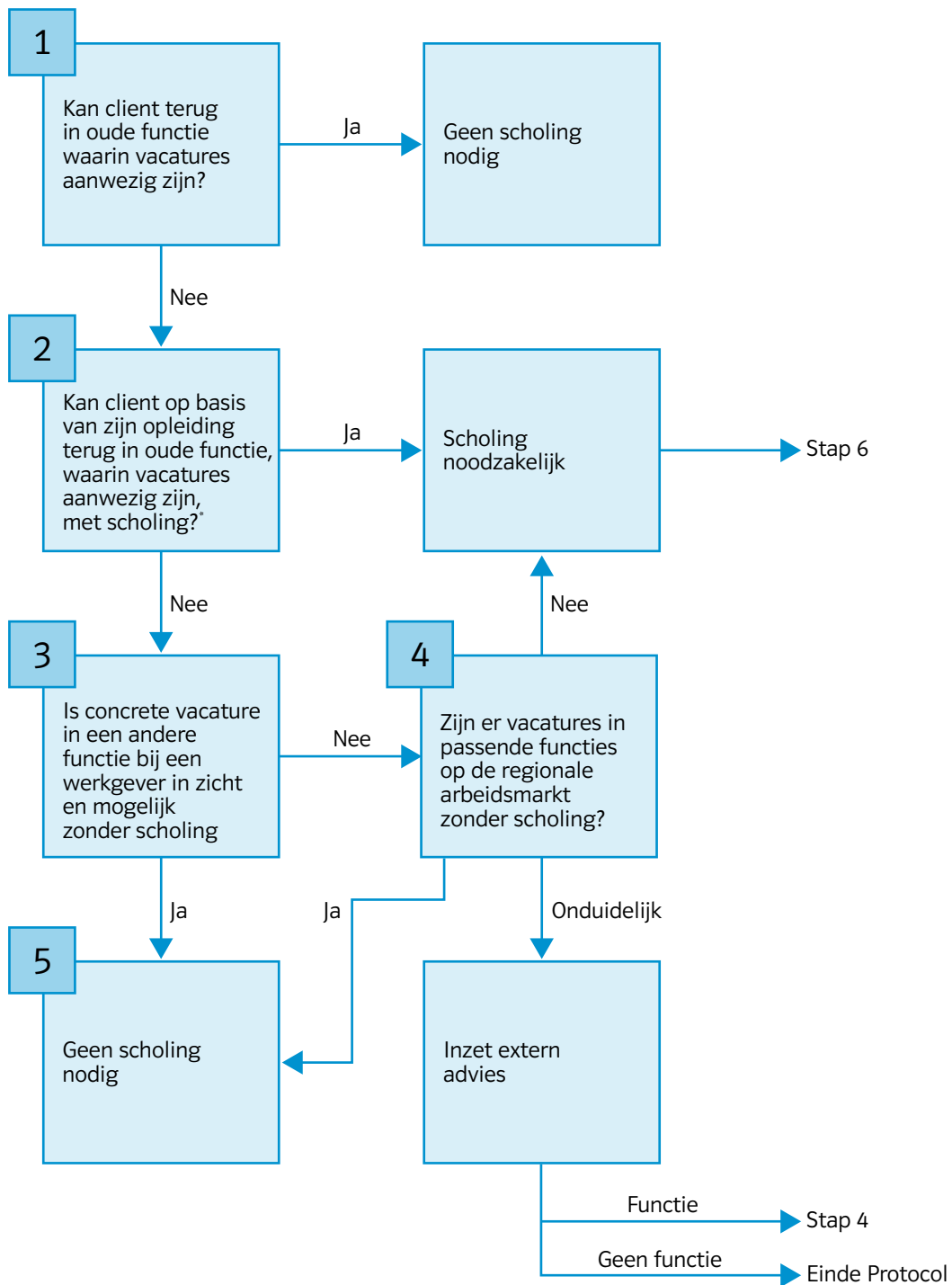
e. Problemen in de relatie cliënt en scholing/gedragsfactoren.

- Problemen met sociale vaardigheden in werk- en scholingssituaties (gezagsverhoudingen, zelfstandig werken).
- Realiteitsprobleem in verwachtingspatroon van eigen functioneren op het werk (te hoge of juist te lage ambities en verwachtingen).

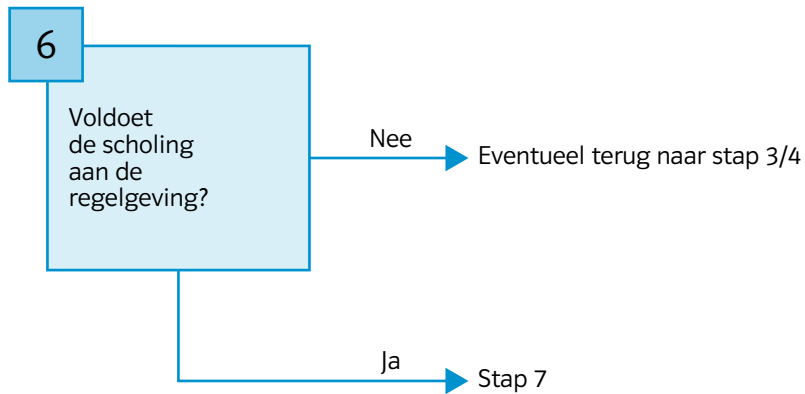
Door het inzetten van kwalificerende interventies kunnen deze belemmeringen mogelijk worden opgeheven.

Beslisboom scholing

A. Bepaling noodzakelijke scholing

B. Toets scholing

C. Vaststelling schoolbaarheid client

